

Datum
2023-11-20

Diarienummer
KLN-2022/683

Handläggare
Johansson, Nicklas
08-535 364 68
nicklas.johansson@huddinge.se
Miljö- och bygglövsförvaltningen

Natur- och stadsmiljönämnden

Underlag för upphävande av delar av berörda naturreservat enligt vägplan för Tvärförbindelse Södertörn samt att utvidga Orlångens naturreservat som kompensationsåtgärd Förslag till beslut

1. Natur- och stadsmiljönämnden överlämnar bilagorna 3–8 till förvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 november 2023 som svar på uppdrag från kommunfullmäktige den 16 maj 2022 om ta fram underlag för upphävande av delar av berörda naturreservat enligt vägplan för Tvärförbindelse Södertörn samt att utvidga Orlångens naturreservat som kompensationsåtgärd.
2. Natur- och stadsmiljönämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ändra gräns för naturreservaten Gömmaren, Flemingsbergsskogen, Björksättrahalvön, Paradiset och Lissmadalen med motsvarande del av utökat vägområde med vägrätt för Tvärförbindelse Södertörn (väg 259) enligt respektive beslutskarta som ingår i bilagorna 3.1a, 4.1a, 5.1a, 6.1a, 7.1a, 8.1a till förvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 november 2023.
3. Natur- och stadsmiljönämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ändra gräns för Orlångens naturreservat med motsvarande del av utökat vägområde med vägrätt för Tvärförbindelse Södertörn samt att utöka Orlångens naturreservat som kompensationsåtgärd med områdena Sörskogen (del av Solgård 2:1) och Smedstorp (del av Björksättra 1:2) enligt beslutskartan i bilaga 5.1b och 5.1c till förvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 november 2023.
4. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Projekt Tvärförbindelse Södertörn medför att vägområdet utökas samt att trafikplatser och andra anslutningar till vägen anläggs. Detta innebär att befintliga naturreservat behöver upphävas i de delar där vägområdet utökas.

Den 16 maj 2022, §9, beslutade kommunfullmäktige i Huddinge kommun om genomförandeavtal för väg 259 Tvärförbindelse Södertörn. Vidare beslutade kommunfullmäktige att ge dåvarande klimat- och stadsmiljönämnden i uppdrag att ta fram underlag för upphävande av delar av berörda naturreservat enligt vägplan för Tvärförbindelse Södertörn samt att utvidga Orlångens naturreservat som kompensationsåtgärd enligt avtal om kompensationsåtgärder.

Förslag till beslut för att upphäva del av naturreservaten Gömmaren, Flemingsbergsskogen, Orången, Björksättrahalvön, Paradiset och Lissmadalen med anledning av Tvärförbindelse Södertörn (väg 259) samt att utöka Orångens naturreservat med två områden om totalt cirka 48 ha har varit ute på samråd.

Förvaltningens sammanvägda bedömning är att Tvärförbindelse Södertörn kan utgöra synnerliga skäl för upphävande av de delar av naturreservaten som påverkas av det utökade vägområdet samt att med de avtalade kompensationsåtgärderna har intrånget i naturvårdsintresset kompenserats i skälig utsträckning.

Beskrivning av ärendet

Trafikverket har tagit fram en ny vägplan för väg 259 Tvärförbindelse Södertörn. Väg 259 Tvärförbindelse Södertörn blir den nya sträckningen av väg 259 och kommer att gå i öst-västlig riktning mellan E4/E20 vid Vårby backe i Huddinge kommun och väg 73 vid Jordbro i Haninge kommun. Befintlig Väg 259 passerar sex kommunalt beslutade naturreservat. Projekt Tvärförbindelse Södertörn medför att vägområdet utökas samt att trafikplatser och andra anslutningar till vägen anläggs. Detta innebär att befintliga naturreservat behöver upphävas i de delar där vägområdet utökas.

Den 26 april 2022 beslutade kommunfullmäktige i Huddinge kommun om genomförandeavtal för väg 259 Tvärförbindelse Södertörn. Vidare beslutade kommunfullmäktige att ge dåvarande klimat- och stadsmiljönämnden i uppdrag att ta fram underlag för upphävande av delar av berörda naturreservat enligt vägplan för Tvärförbindelse Södertörn samt att utvidga Orångens naturreservat som kompensationsåtgärd enligt avtal om kompensationsåtgärder.

Trafikverket har den 25 augusti 2022 till Huddinge kommun ansökt om att upphäva de delar som ianspråkats av utökat vägområde för Gömmarens naturreservat, Flemingsbergsskogens naturreservat, Orångens naturreservat, Björksättrahalvöns naturreservat, Paradisets naturreservat och Lissmadalens naturreservat.

Den 7 november 2022 fastställde Trafikverket vägplanen för anläggning av väg 259 Tvärförbindelse Södertörn.

Vägplanen har överklagats och är för närvarande hos Regeringen för avgörande.

Enligt uppdrag från kommunfullmäktige har förvaltningen tagit fram underlag för upphävande av del av de av vägplanen för Tvärförbindelse Södertörn berörda naturreservaten. Den totala ytan för tvärförbindelsens utökade vägområde i naturreservat uppgår till drygt 25 ha.

Förslag till beslut för att upphäva del av naturreservaten Gömmaren, Flemingsbergsskogen, Orången, Björksättrahalvön, Paradiset och Lissmadalen med anledning av Tvärförbindelse Södertörn (väg 259) samt att utöka Orångens naturreservat med två områden om totalt cirka 48 ha har varit ute på samråd.

De områden som föreslås skyddas är ett skogsområde vid Sörskogen och ett område kring Smedstorp, båda ägs av Huddinge kommun. Skogen vid Sörskogen har dels höga naturvärden, dels höga rekreativa värden med Sörmlandsleden som går genom området och ett elljusspår. Smedstorp har skogsmark och kulturlandskap som ska bevaras och där de ekologiska och rekreativa värdena utvecklas. Här passerar Huddingeleden och området ingår i riksintresse för friluftsliv. De två föreslagna områdena för utökning av Ornlångens naturreservat är förenliga med gällande översiktsplan (ÖP 2050).

Samrådet pågick från 31 augusti till 12 oktober 2023. Inkomna yttranden redovisas i samrådsredogörelse (2023-11-17). Men i korthet kan följande nämnas. Två remissinstanser, Naturskyddsföreningen i Huddinge och Friluftsförbundet i Huddinge motsätter sig en utbyggnad av Tvärförbindelse Södertörn och därmed också förslag till upphävande av del av de berörda naturreservaten. Vattenfall och Svenska kraftnät som ledningsägare motsätter sig inte en utvidgning av Ornlångens naturreservat under förutsättning att de befintliga rättigheterna kommer att kvarstå och att anläggningarna även i framtiden kan förvaltas, repareras, och underhållas, inklusive ombyggnation. För övrigt har de ingen erinran liksom övriga instanser som har inkommit med yttrande. Länsstyrelsen ser positivt på förslaget om utvidgning av Ornlångens naturreservat. Länsstyrelsen lämnar inte några synpunkter i sak på motiveringen eller de synnerliga skäl som anförs och inte heller någon bedömning av om kompensationsåtgärderna är tillräckliga för att svara mot inrånet i naturvärdet men anser att utvidgning av Ornlångens naturreservat är relevant som kompensationsåtgärd.

Förvaltningens synpunkter

Avsikten med ett beslut om inrättande av naturreservat ska vara att skapa ett definitivt skydd och endast undantagsvis ska avsteg från skyddet såsom upphävanden och dispenser kunna göras. Kommunen får helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. miljöbalken endast om det finns synnerliga skäl.

Förvaltningen kan konstatera att väg 259 Tvärförbindelse Södertörn eller dåvarande Södertörnsleden har varit en del av förutsättningarna vid flera av reservatsbesluten genom att där vara undantagen föreskrifterna. Förvaltningen bedömer att det inte går att ha kvar befintliga naturreservatsgränser inom vägområdet och hantera det utökade permanenta vägområdet med dispenser. Därför ska naturreservaten upphävas för den del som ianspråk tas av nytt permanent vägområde.

Förslag till beslut för att ändra gräns för naturreservaten Gömmaren, Flemingsbergsskogen, Ornlången, Björksättraholvön, Paradiset och Lissmadalen med anledning av Tvärförbindelse Södertörn (väg 259) gäller under förutsättning att vägplan för Tvärförbindelse Södertörn vinner laga kraft.

De två föreslagna områdena för utökning av Ornlångens naturreservat bör införlivas i Ornlångens naturreservat även om vägplan för Tvärförbindelse Södertörn inte vinner laga kraft. Förvaltningens motiv till detta är att områdena uppvisar sådana kvalitéer att de motsvarar flera av de kriterierna som finns för att

bilda naturreservat, som till exempel bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer och att tillgodose behov av områden för friluftslivet. Vidare förvärvades Smedstorp av kommunen på grund av höga naturvärden med avsikten att införlivas i naturreservat samtidigt som två nya fastigheter bildades och såldes.

Förvaltningens sammanvägda bedömning är att Tvärförbindelse Södertörn kan utgöra synnerliga skäl för upphävande av de delar av naturreservaten som påverkas av det utökade vägområdet. Vad gäller kompensation för intrånget i berörda naturreservat är det en svår diskussion särskilt i områden med lång så kallad ekologisk leveranstid som exempelvis månghundraåriga träd eller en ängsmark som har hävdats utan plöjning eller gödsling under en mycket lång tid. Med detta sagt bedömer dock förvaltningen att med de avtalade kompensationsåtgärderna har intrånget i naturvårdsintresset kompenserats i skälig utsträckning. Kompensationsåtgärderna säkras i genomförandeavtal mellan Huddinge kommun och Trafikverket.

Hållbarhet och barnkonventionen

Förvaltningens förslag till beslut bedöms inte få några konsekvenser ur ett hållbarhets- eller ett barnrättsperspektiv.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut bedöms inte få några ekonomiska eller juridiska konsekvenser.

Toralf Nilsson
Teknisk direktör

Anna Sandklef
Chef för natur- och klimatavdelningen

Bilagor

- Bilaga 1 Samrådshandling
- Bilaga 2 Samrådsredogörelse
- Bilaga 3 Förslag till beslut om ändring av gräns för Gömmarens naturreservat inkl. underbilagor 3.1a, 3.1b, 3.2, 3.3a och 3.3b
- Bilaga 4 Förslag till beslut om ändring av gräns för Flemingsbergsskogens naturreservat inkl. underbilagor 4.1a, 4.1b, 4.2, 4.3a och 4.3b
- Bilaga 5 Förslag till beslut om ändring av gräns för Orlångens naturreservat inkl. underbilagor 5.1a, 5.1b, 5.1c, 5.1d, 5.1e, 5.2, 5.3a och 5.3b
- Bilaga 6 Förslag till beslut om ändring av gräns för Björksättrahalvöns naturreservat inkl. underbilagor 6.1a, 6.1b, 6.2, 6.3a och 6.3b

- Bilaga 7 Förslag till beslut om ändring av gräns för Lissmadalens naturreservat inkl. underbilagor 7.1a, 7.1b, 7.2, 7.3a och 7.3b
- Bilaga 8 Förslag till beslut om ändring av gräns för Paradisets naturreservat inkl. underbilagor 8.1a, 8.1b, 8.2, 8.3a och 8.3b